

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՈՐՈՇՈՒՄ

31 հունվարի 2014, 4 – Ա

**ԴԱՏԱԽԱՋՆԵՐԻ և ԴԱՏԱԽԱՋՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ 2014թ. ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Դեկավարվելով «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 12-րդ կետով և «Արդարադատության ակադեմիա» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության կանոնադրության 19-րդ կետի 10-րդ ենթակետով, ինչպես նաև հիմք ընդունելով Արդարադատության ակադեմիայի ղեկավարի առաջարկությունը՝ Արդարադատության ակադեմիայի կառավարման խորհուրդը, «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 2-րդ կետով նախատեսված կազմով, **որոշում է.**

Հաստատել դատախազների և դատախազության աշխատակազմում պետական ծառայողների 2014թ. վերապատրաստման ծրագրերը՝ համաձայն հավելվածների:

*Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի նիստը նախագահող*

Է.Բաբայան

*Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի անդամներ*

Հ.Թովմասյան

Ա. Դավթյան

Հ.Մարտիրոսյան

2014թ. հունվարի 31

Ք.Երևան

Ո Ւ Ս Ո Ւ Ց Մ Ա Ն   Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ԴԱՏԱԽԱՋՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն ուսուցման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է 2014թ. դատախազության աշխատակազմում պետական ծառայողների (այսուհետ՝ Ծառայող) վերապատրաստման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:

2. Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի հիման վրա:

3. Ծրագիրը նպատակաուղղված է Ծառայողների մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների շարունակական կատարելագործմանը հետևյալ ոլորտներում. դատախազությունում պետական ծառայության, գործավարության, հաշվապահական հաշվառման և գնումների իրականացման, արխիվային գործի արդի հարցեր, ինչպես նաև ժամանակի կառավարում:

4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով:

5. Ուսումնառության ժամաքանակը նախատեսվում է 30 ակադեմիական ժամ: Ուսումնառությունը իրականացվում է մեկ շաբաթ ժամկետով և ավարտվում է վերապատրաստման արդյունքների գնահատմամբ:

II. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) ցանկ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	J-012-14	Դատախազությունում պետական ծառայության հարցերը	10
2.	G-014-14	Գործավարությունը դատախազական մարմիններում	10
3.	G-012-14	Հաշվապահական հաշվառման և գնումների իրականացման հարցերը	10
4.	G-013-14	Արխիվային գործի հարցերը	10
5.	G-006-14	Ժամանակի կառավարում	10

III. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) համառոտ նկարագիրը

1. J-012-14. Դատախազությունում պետական ծառայության հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատախազությունում պետական ծառայության հարցերի վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու համար:

Դասընթացը ներառում է դատախազությունում պետական ծառայության նորմատիվ իրավական կարգավորումը, դատախազությունում պետական ծառայողի վարքագծի կանոնները, կադրային քաղաքականության առանձնահատկությունները:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

2. G-014-14. Գործավարությունը դատախազական մարմիններում

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատախազական մարմիններում գործավարության հիմնադրույթների և ընթացակարգերի վերաբերյալ գիտելիքներ և հմտություններ հաղորդելու համար:

Դասընթացը ներառում է գործավարության հիմնական գործառույթների ներկայացումը և փաստաթղթաշրջանառությունը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

3. G-012-14. Հաշվապահական հաշվառման և գնումների իրականացման հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է հաշվապահական հաշվառման և գնումների իրականացման ոլորտում իրավական կարգավորումները ունկնդիրներին մատուցելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է հաշվապահական հաշվառման, բյուջետային պլանավորման և գնումների իրականացման գործընթացի փուլերի նորմատիվ կարգավորման ներկայացումը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

4. G-013-14. Արխիվային գործի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է արխիվային գործի ոլորտում իրավական կարգավորումները ունկնդիրներին մատուցելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է հետևյալ թեմաների ներկայացումը՝ արխիվային գործի մասին օրենսդրությունը, «Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենքի դրույթները, արխիվային գործի կազմակերպումը, արխիվային նյութերի պահպանման ժամկետները և այլն:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

5. G-006-14. Ժամանակի կառավարում

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատախազությունում պետական ծառայողների նպատակների արդյունավետ առաջադրման և ճիշտ պլանավորման շնորհիվ անձնական մասնագիտական և սոցիալական կազմակերպվածության պահպանման համար, ինչպես նաև նրանց պաշտոնական գործառույթների իրականացման արդյունավետության բարձրացման համար:

Դասընթացը ներառում է ժամանակի արդյունավետ պլանավորման հիմունքները, ժամանակի նշանակությունը, ժամանակի տեսակները, ժամանակի ընկալման տեսակները,

ժամանակի կորստի գնահատումը, խրոնոմետրաժը. տեսությունից դեպի պրակտիկա, արժեքների վերլուծությունը, գլոբալ նպատակների որոշումը, երկարաժամկետ և միջնաժամկետ ծրագրերը, կարճաժամկետ և օպերատիվ պլանները, ժամանակի պլանավորման սկզբունքներն ու մեթոդները, նախապատվությունների որոշում ABC վերլուծության միջոցով, էյզենհաուերի սկզբունքը, ժամանակի կառավարման հնարքները:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

Արդարադատության ակադեմիայի

կառավարման խորհրդի նիստը նախագահող

Է.Բաբայան

Արդարադատության ակադեմիայի

կառավարման խորհրդի անդամներ

Հ.Թովմասյան

Ա. Դավթյան

Հ.Մարտիրոսյան

Ո Ւ Ս Ո Ւ Ց Մ Ա Ն   Ծ Ր Ա Գ Ի Ր
ԴԱՏԱԽԱՋՆԵՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1.   Սույն ուսուցման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է 2014թ. դատախազների վերապատրաստման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:

2.   Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 19-րդ հոդվածի հիման վրա:

3.   Ծրագիրը նպատակաուղղված է դատախազների մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների շարունակական կատարելագործմանը հետևյալ ոլորտներում.

ա) Հատուկ մասնագիտական ոլորտ: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է քրեական իրավունքում և դատավարությունում, ինչպես նաև վարչական իրավունքում և դատավարությունում առկա արդի հարցերին: Մասնավորապես, վերապատրաստման արդյունքում կատարելագործվում են քրեական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները և հմտությունները, ինչպես նաև քրեական իրավունքի, քրեական գործերով ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի, ընդհանուր վարչական իրավունքի և արդի այլ հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները:

բ) Հարակից մասնագիտական ոլորտ: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է հասարակագիտական ուղղվածություն ունեցող վերաբերելի գիտելիքների և հմտությունների ձևավորմանը և կատարելագործմանը:

Մասնավորապես, վերապատրաստման արդյունքում ունենդիրները ձեռք կբերեն անհրաժեշտ գիտելիքներ և հմտություններ հաղորդակցության և բանակցությունների, ժամանակի և սթրեսի կառավարման ոլորտներում:

4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով:

5. Ուսումնառության ժամաքանակը յուրաքանչյուր դատախազի համար սահմանվում է 80 ակադեմիական ժամ: Ուսումնառությունն իրականացվում է երկու փուլով՝ յուրաքանչյուրը 40 ակադեմիական ժամ (մեկ շաբաթ) տևողությամբ:

6. Դատախազների վերապատրաստումն իրականացվում է հատուկ և հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլների հիման վրա: Յուրաքանչյուր դատախազհատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլում ընդգրկված դասընթացների շրջանակներում վերապատրաստվում է 60, իսկ հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլում ընդգրկված դասընթացների շրջանակներում՝ 20 ակադեմիական ժամ ծավալով:

7. Ուսումնառությունը սկսվում է դատախազների կողմից ընտրված առարկայական կուրսերի ցուցակը Օրենքով սահմանված կարգով Ակադեմիա ներկայացնելուց հետո երկամսյա ժամկետում՝ Ակադեմիայի կառավարման խորհրդի հաստատած ժամանակացույցի հիման վրա:

II. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) ցանկ

1. Հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	G-001-14	Հաղորդակցություն և բանակցություններ	20
2.	G-005-14	Սթրեսի կառավարում	10
3.	G-006-14	Ժամանակի կառավարում	10

2. Հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
4.	Q-001-14	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով	20
5.	Q-021-14	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցերը	10
6.	Q-022-14	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը	10
7.	Q-026-14	ՀՀ քրեադատավարական նոր օրենսդրությամբ մինչդատական վարույթում դատախազի գործառույթները	10
8.	Q-027-14	ՀՀ քրեադատավարական նոր օրենսդրությամբ դատական վարույթում դատախազի գործառույթները	10
9.	Q-028-14	Զինվորական հանցագործությունների որակման հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում	10
10.	A-008-14	ՀՀ վարչական դատավարության արդի հարցերը	10
11.	A-009-14	ՀՀ ընդհանուր վարչական իրավունքի հիմունքները	10

III. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) համառոտ նկարագիրը

1. G-001-14. Հաղորդակցություն և բանակցություններ

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատախազներին նրանց կողմից հաղորդակցության հմուտ իրականացման և բանակցությունների գրագետ վարման միջոցով կոնֆլիկտային դիսկերի նվազման և պաշտոնեական գործառույթների իրականացման արդյունավետության բարձրացման համար:

Դասընթացը ներառում է հաղորդակցման էությունը և տեսամեթոդական հիմքերը, հաղորդակցման արգելքները և դրանց հաղթահարման ուղիները, մանիպուլյացիան և հակամանիպուլյացիայի միջոցները, բանակցությունների էությունը, ոճերը, բանակցային գործընթացի ժամանակակից առաջադիմական մոտեցումները, արդյունավետ փաստարկների կառուցումը բանակցությունների ընթացքում:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

2. G-005-14. Սթրեսի կառավարում

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատախազներին հոգեբանական և առողջական ռիսկերը նվազեցնելու համար՝ օգնելով առավել արդյունավետ իրականացնել պաշտոնական գործառույթները:

Դասընթացը ներառում է ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման գործընթացների հոգեբանական բնութագրությունը, սթրեսի հիմքերը և տեսակները, ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները, սթրեսի կառավարման մեթոդների ընդհանուր բնութագրությունը և վերլուծությունը, ինքնաճանաչումը, ինքնավերահսկումը, ինքնակազմակերպումը սթրեսի կառավարման գործընթացում, սթրեսի կառավարումը և ինքնագիտակցությունը, ինքնակարգավորման մեխանիզմները և մակարդակները, մարդկային մարմինը որպես էներգետիկ համակարգ, ինքնակարգավորման ձևերի դասակարգումը մկանների թուլացման հիմքի վրա, ռելաքսային վիճակի համակարգը, ֆունկցիաները, մեխանիզմները:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

3. G-006-14. Ժամանակի կառավարում

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատախազներին նպատակների արդյունավետ առաջադրման և ճիշտ պլանավորման շնորհիվ անձնական մասնագիտական և

սոցիալական կազմակերպվածության պահպանման համար, ինչպես նաև նրանց պաշտոնական գործառույթների իրականացման արդյունավետության բարձրացման համար:

Դասընթացը ներառում է ժամանակի արդյունավետ պլանավորման հիմունքները, ժամանակի նշանակությունը, ժամանակի տեսակները, ժամանակի ընկալման տեսակները, ժամանակի կորստի գնահատումը, խրոնոմետրաժը. տեսությունից դեպի պրակտիկա, արժեքների վերլուծությունը, գլոբալ նպատակների որոշումը, երկարաժամկետ և միջնաժամկետ ծրագրերը, կարճաժամկետ և օպերատիվ պլանները, ժամանակի պլանավորման սկզբունքներն ու մեթոդները, նախապատվությունների որոշում ABC վերլուծության միջոցով, էյզենհաուերի սկզբունքը, ժամանակի կառավարման հնարքները:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

4. Q-001-14. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու համար:

Դասընթացը ներառում է քրեական իրավունքի և դատավարության ոլորտում եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների (այդ թվում՝ անձի ազատության և անձեռնմխելիության, մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության, արդար դատաքննության իրավունքների պաշտպանության, անթույլատրելի ապացույցների օգտագործման արգելքի) պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

5. Q-021-14. Քրեական իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական իրավունքի ոլորտում իրականացված և իրականացվող բարեփոխումները, ինչպես նաև քրեական իրավունքի ոլորտում նոր իրավական դիրքորոշումները դատախազներին մատուցելու և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է նոր քրեական օրենսգրքի հայեցակարգով նախատեսված, ինչպես նաև ընթացիկ փուլում առաջացող այլ հիմնախնդիրների լուծման ոլորտում օրենսդրական և իրավակիրառ փորձի ներկայացումը, դրանց զարգացման միտումները և հեռանկարները, ՀՀ ստանձնած միջազգային պարտավորությունների բովանդակությունը:

Մասնավորապես, դասընթացն ընդգրկում է հանցավոր արարքների ճշգրիտ որակման և համաչափ, կանխարգելիչ և արդյունավետ պատիժ նշանակելու հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

6. Q-022-14. Քրեական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում սահմանված իրավակարգավորումների էության և տրամաբանության վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև քրեական դատավարության ոլորտում նոր իրավական դիրքորոշումները մատուցելու և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի հայեցակարգային բնութագրին, քրեական դատավարության սկզբունքների նոր համակարգին, քրեական դատավարության նոր հասկացությամբ ապարատին, հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռված պաշտպանության նոր կառուցակարգերին վերաբերող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

7. Q-026-14 ՀՀ քրեադատավարական նոր օրենսդրությամբ մինչդատական վարույթում դատախազի գործառույթները

Դասընթացն անհրաժեշտ է քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում ամրագրված՝ մինչդատական վարույթում դատախազի դերին վերաբերող նոր իրավակարգավորումների վերաբերյալ գիտելիքները դատախազներին մատուցելու, ինչպես նաև այդ ոլորտում համապատասխան հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է քրեական վարույթի նախաձեռնելուն, քրեական հետապնդում հարուցելուն և դադարեցնելուն, նախաքննության և հետաքննության մարմինների հետ դատախազի փոխհարաբերություններին, ապացուցողական գործողություններին դատախազի ներգրավմանը, մինչդատական վարույթում քրեադատավարական հարկադրանքի միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության գործիքներին վերաբերող և այլ հարցեր:

Դասընթացը նախատեսված է մինչդատական վարույթում դատախազական հսկողություն իրականացնող դատախազների համար:

8. Q-027-14. ՀՀ քրեադատավարական նոր օրենսդրությամբ դատական վարույթում դատախազի գործառույթները

Դասընթացն անհրաժեշտ է քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում ամրագրված՝ դատական վարույթներում դատախազի դերին վերաբերող նոր իրավակարգավորումների վերաբերյալ գիտելիքները դատախազներին մատուցելու, ինչպես նաև այդ ոլորտում համապատասխան հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է նախնական, հիմնական և հետագա դատալսումներին, ինչպես նաև դատական վերանայման վարույթներին դատախազի արդյունավետ մասնակցության հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է դատական վարույթներին մասնակցող դատախազների համար:

9. Q-028-14. Ձինվորական հանցագործությունների որակման հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է զինվորական հանցագործությունների վերաբերյալ գործերով քրեական օրենքի ճիշտ կիրառման գիտելիքներ հաղորդելու և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է զինվորական հանցագործություններ նախատեսող հանցակազմերի մանրամասն ներկայացումը՝ ՀՀ գործող քրեական օրենսգրքի և ՀՀ նոր քրեական օրենսգրքի հայեցակարգի համաձայն, զինվորական կարգապահության խախտումների և զինվորական հանցագործությունների տարանջատման հարցերը, մասնավորապես՝ նույն արարքի համար կրկին պատասխանատվության չենթարկվելու սկզբունքի տեսանկյունից, ինչպես նաև զինվորական հանցագործությունների ընդհանուր և որակյալ հանցակազմերի որակման առանձնահատկությունները:

Դասընթացը նախատեսված է զինվորական դատախազության դատախազների համար:

10. A-008-14. Վարչական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է վարչական դատավարության նոր օրենսգրքի ընդունմամբ պայմանավորված դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ դատախազների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է գործը դատաքննության նախապատրաստելու, դատաքննության, ապացուցման, հայցի ապահովման, վերաքննիչ և վճռաբեկ վարույթների, հատուկ վարույթի գործերի քննության ընթացքում ծագող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է պետական շահերի պաշտպանության ոլորտում գործող դատախազների համար:

11. A-009-14. Ընդհանուր վարչական իրավունքի հիմունքները

Դասընթացն անհրաժեշտ է վարչարարության հիմունքները և վարչական վարույթը կարգավորող օրենսդրության մեջ առկա հարցերի վերաբերյալ դատախազների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է վարչարարության և վարչական վարույթի սկզբունքների, վարչական ակտի պարտադիր հատկանիշների, վարչական վարույթի մասնակիցների իրավունքների պաշտպանության, դատարանի կողմից վարչական ակտերի իրավաչափության գնահատման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

Արդարադատության ակադեմիայի

կառավարման խորհրդի նիստը նախագահող

Է.Բաբայան

Արդարադատության ակադեմիայի

կառավարման խորհրդի անդամներ

Հ.Թովմասյան

Ա. Դավթյան

Հ.Մարտիրոսյան